

Prøveordning med sjølvforsvarskurs for jenter

Nasjonalt kunnskapssenter for vald og traumatisk stress (NKVTS) står bak ei norsk førekomstoversikt av vald i eit livsløpsperspektiv.

Gjennom telefonintervju med ca. 4500 norske kvinner og menn, er førekomsten av ulike former for vald kartlagt.

Ei av ti norske kvinner oppgjev å ha blitt valdteken i løpet av livet. Halvparten av dei før fylte 18 år. I Noreg i dag vert truleg kvar fjerde kvinne over 16 år utsett for vald i nære relasjonar. Og meir enn halvparten av jentene i ungdomsskulen har vorte utsatt for seksuell trakassering. Amnesty International anslår at mellom 8000 og 16.000 kvinner vert valdteken i året i Noreg. Det er på det verste gjennomsnittleg éi kvinne i halvtimen.

Seksuell trakassering og vald mot kvinner skadar kvinner si fysiske og psykiske helse og er både eit problem for den einskilde kvinna og eit generelt folkehelseproblem. Når førekomsten er så høg og konsekvensane for dei som vert utsett er så store, går det ut over den samla folkehelsa i Noreg. Det går ut over skuleprestasjonar, arbeidsevne og øvrig samfunnsdeltaking. Overgrep er assosiert med høgare risiko for posttraumatisk stresslidning, depresjon, rus, personlegdomsforstyrningar og andre psykiske, somatiske og sosiale problem. Det finns mange overgrepsette i NAV-statistikkane og truleg og blant dei som droppar ut frå vidaregåande skule.

Sjølvforsvar er ikkje aleine løysninga på valdtektsproblematikken. Sjølvforsvar er utelukkande ein metode for å medverke til at valdtektsforsøk ikkje vert noko meir enn eit forsøk. Parallelt med innføring av sjølvforsvarskurs i skulen, er det sjølv sagt også naudsynt med ein innsats mot dei mekanismar som ligg bak dei høge valdtektstala. Det er eit veldig haldningsarbeid som ligg føre oss.

Det skulle ikkje vera naudsynt å læra jenter å slåss. Sjølvforsvar er da heller ikkje vald. Sjølvforsvar er ikkje å slåss. I denne samanhengen er sjølvforsvar evna til å stole på at ein kan forsvare seg sjølv mot truslar mot eigen kropp, identitet og menneskeverd.

Hordaland fylkeskommune har som skuleeigar ansvar for opplæringa i den vidaregåande skulen og lærlingar. Hordaland fylkeskommune har eit generelt delansvar knytt til innbyggjarane si helse gjennom kommunehelselova og folkehelsearbeidet. Det første møte med seksuell trakassering og seksualisert vald skjer dessverre allereie i tenåra for mange. Dette er ein periode i livet der ein prøver å finne identiteten sin og kanskje er ekstra sensitiv. Arbeidet mot vald mot kvinner må sjølv sagt drivast på ein brei front innanfor ei rekkje samfunnsområde, og det er helt klart ikkje kvinner sitt ansvar å sørgja for at dei skal unngå trakassering og vald. Det er likefult ein gevinst å henta i at jenter vert lært opp i å setja grenser og forsvare sin eigen kropp. Ei slik opplæring kan også hjelpe til i å gje den einskilde jenta ein større tryggleik i kvardagen.

Ei rekkje studie gjort kjent via Toronto Rape Crisis Centre viser at dersom kvinner hamnar i ein valdtektsituasjon, så minskar faren for å verte valdteken om ein har vilje og evne til å gjere motstand. Sjølvforsvarskursa kan styrkje både evne og vilje til motstand. Men minst like viktig som evna til å yte fysisk motstand er den positive verknaden sjølvforsvarskurs kan ha

for jenter sin sjølvtilitt og evne til å setje grenser omkring sin eigen kropp. I tillegg kan kursa medverke til auka kunnskap om seksuell trakassering og seksualisert vald, samt være ein arena der jenter trygt kan dele egne erfaringar. SV meiner difor at eit tilbod i grensesetting og sjølvforsvar for alle jenter i vidaregåande opplæring både vil kunne medverke til større tryggleik for den einskilde jenta og ha ein god folkehelseeffekt.

Det er viktig å finna og utvikla ordningar som gjer at dette lar seg innpassa i den ordinære skulekvardagen og ikkje vert ein ekstra byrde for dei som vel å nytte seg av tilbodet.

Vil fylkesordføraren be om at:

1. det vert prøvd ut ei ordning med tilbod om opplæring av jenter i vidaregåande skule i grensesetting og sjølvforsvar. Og at to eller tre skular vert valt ut til å gjennomføra forsøket gjennom to skuleår?

2. forsøket skal evaluerast og eventuelt utvidast til fleire skular etter to skuleår. Der det vert eit mål at ordningar med tilbod om slik opplæring vert permanent ved alle vidaregåande skular i Hordaland?

Aud Karin Oen

SV